

Жекало Г. І.

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри управління та адміністрування,
Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту
Західноукраїнського національного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5125-2003>

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ І ПРИНЦИПИ ПУБЛІЧНИХ ТА ДІЛОВИХ КОМУНІКАЦІЙ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ

У статті здійснено спробу аналізу особливостей здійснення публічних та ділових комунікацій у контексті євроінтеграційних процесів України. З'ясовано, що у європейській практиці публічні комунікації переважно розглядаються як стратегічна функція управління, спрямована на налагодження сталого діалогу між владою, бізнесом і громадянськістю. Ділові комунікації, своєю чергою, базуються на довірі, правовій визначеності, корпоративній відповідальності та культурі партнерства. Виокремлено основні принципи європейської моделі комунікації, зокрема відкритість, підзвітність, участь громадян, інклюзивність та етичність ділової взаємодії. Проаналізовано стан і проблеми імплементації європейських стандартів в українських реаліях, наголошено на таких проблемах, як фрагментарність комунікаційної політики, нерівномірність її реалізації на різних рівнях влади та вплив кризових чинників.

Ключові слова: публічні комунікації, ділові комунікації, європейські стандарти, європейська інтеграція, прозорість.

Ganna Zhekalo

Ivano-Frankivsk Educational and Scientific Institute of Management
of the Western Ukrainian National University

EUROPEAN STANDARDS AND PRINCIPLES OF PUBLIC AND BUSINESS COMMUNICATIONS: IMPLEMENTATION IN UKRAINIAN REALITIES

The article explores European standards and principles governing public and business communication. It identifies the key legal instruments that shape the framework for communicative interaction. It is emphasised that European Union communication policy is based on the continuous assessment of citizens' needs, the provision of information, the facilitation of feedback, and the promotion of participation in democratic processes. Particular importance is attached to compliance with such principles as accessibility and clarity of information, ethical conduct and impartiality, the protection of personal data, the implementation of corporate responsibility, and the development of a culture of partnership, ethics, and professionalism in business communication. The article outlines the current state of implementation of the core European principles in public and business communication processes in Ukraine. It is noted that the implementation of European standards in this field has been progressive, yet uneven. At the regulatory level, a number of reforms have been introduced with the aim of enhancing the openness of public authorities, advancing e-government, improving access to public information, and regulating the digital environment. In the sphere of business communication, European approaches to corporate governance, business ethics, compliance, and corporate social responsibility are being gradually adapted. A comparative analysis of communication models in the European Union and Ukraine demonstrates that, although a strategic approach to communication development can be observed in Ukraine, communication policy often remains fragmented and reactive, primarily focused on addressing immediate challenges. It is emphasised that the low level of public trust in governmental institutions in Ukraine is both a consequence of unsystematic and formalised feedback mechanisms and a challenge that contradicts the understanding of public communication as an integral element of democratic governance. The article concludes that, while the implementation of European standards of public and business communication in Ukraine has already been partially achieved, it requires systematic coordination of actions at all levels of government, the strengthening of public trust in public institutions, and due consideration of the national context, particularly the conditions of martial law and post-war recovery.

Keywords: public communications, business communications, European standards, European integration, transparency.

Постановка проблеми та її актуальність. Комунікація – незамінний та один із найважливіших процесів вирішення будь-якого питання чи проблеми. Без систематичного обміну інформацією між органами влади, громадянськістю, ЗМІ та іншими

зацікавленими сторонами неможливо формувати довіру та забезпечити прозорість роботи влади. Активна та відкрита комунікативна політика надає громадянам доступ до участі в управлінні, сприяє участі в ухваленні рішень, зміцнює довіру інвесто-

рів та партнерів, формує позитивний міжнародний імідж держави. Водночас, досягнення будь-яких комерційних цілей неможливе без ефективних ділових комунікацій. Постійна та дієва комунікація є запорукою сталого розвитку, підтримки демократії, соціально-економічної стабільності, побудови партнерства і прийняття ефективних управлінських рішень.

Європейський курс України передбачає не лише політичну й економічну інтеграцію до ЄС, а й глибинну трансформацію комунікаційних практик у державному управлінні, бізнесі та громадському секторі. Запровадження спільних із ЄС принципів прозорості, відкритості та підзвітності у взаємодії влади, бізнесу та громадянського суспільства є стратегічно важливим завданням та запорукою побудови ефективної комунікаційної політики. Попри проголошені реформи та окремі успішні кейси, процес гармонізації до європейських стандартів публічних і ділових комунікацій залишається фрагментарним і нерівномірним. Нормативно-правова невідповідність, інформаційні виклики й загрози, цифрова нерівність та інфраструктурні обмеження і ряд інших перешкод суперечать інтеграції України в європейський комунікаційний простір. Тому, їх подолання вимагає наукового аналізу європейських етичних, правових і культурних норм комунікаційного процесу за для створення дієвих механізмів їх імплементації у вітчизняному просторі. Це й визначає актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ефективність внутрішніх та зовнішніх комунікацій ЄС активно досліджується вітчизняними науковцями від початку проголошення й реалізації євроінтеграційної політики. Цінність таких досліджень зводиться до того, що європейські практики дають готові моделі, які підвищують якість управління та конкурентоспроможність бізнес-організацій у контексті обміну інформацією. Серед вітчизняних науковців європейські комунікації досліджували Н. Піпченко [10], О. Єрхан [2], В. Бебик, С. Даниленко [12], Є. Макаренко [6], А. Баровська [1], Ж. Пацьора [9], Ю. Збираник [3], Т. Марченко [7], Н. Карпчук [4] та інші. Проте, в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій та зміни аспектів комунікаційної політики виникає необхідність подальшої системної характеристики явищ у цьому напрямі.

Мета статті полягає у тому, щоб виокремити правові основи, концептуальні принципи та характеристики здійснення публічних і ділових комунікацій в межах ЄС та порівняти із практикою їх впровадження в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Принципи та стандарти публічних й ділових комунікацій в загальному можемо розуміти як систему

етичних, правових, культурних норм та визначальних характеристик, що забезпечують прозоре, коректне та взаємовигідне спілкування і взаємодію між органами влади, бізнес-організаціями, громадськістю та міжнародними партнерами в межах ЄС. В Європейському Союзі вони здебільшого закладаються в установчих договорах та документах Ради Європи, Європейської Комісії і спеціалізованих рекомендаціях щодо управління інформацією. Відповідальним за реалізацію комунікаційної політики ЄС є Генеральний директорат з питань комунікації (DG COMM) Європейської Комісії. На наднаціональному рівні для реалізації завдань у сфері комунікації та інформатизації діють ряд служб та інституцій. Зокрема, спільна інформаційна служба Europe Direct, що здійснює інформування громадськості про політику ЄС, генеральний директорат з питань комунікації Європейського парламенту, що здійснює функцію комунікації з громадськістю, інформаційні парламентські служби країн-членів ЄС як посередники між громадськістю та парламентами, департамент Європейської Комісії з питань комунікації та інші.

Базові основи публічних та ділових комунікацій ЄС були закладені ще в установчих документах ЄС. Зокрема, статті 10 та 11 Договору про Європейський Союз [5] гарантують принцип відкритості, залучення громадян та обов'язок інституцій вести відкритий, прозорий і регулярний діалог з громадянським суспільством. А стаття 15 Договору про функціонування ЄС розглядає комунікацію як елемент демократичного управління та вказує на принцип прозорості в діяльності органів ЄС.

Правовою основою ефективної комунікації є також Хартія основних прав ЄС [13], яка формує право громадян на інформацію і комунікацію з владою. Стаття 11 цього документу надає право на свободу вираження поглядів та інформації. Статтею 41 передбачено право громадян на належне врядування та «право кожної особи бути вислуханою до того, як будуть вжиті будь-які індивідуальні заходи, які могли б вплинути на неї чи на нього» [13]. Стаття 42 гарантує право доступу до документів інституцій ЄС, а стаття 44 надає мешканцям ЄС право подавати петиції. Хартія стала обов'язковою завдяки Лісабонському договору та має такий самий правовий статус, як і установчі договори ЄС. Хартія надає всім інституціям ЄС спільну основу для поєднання досягнень з основними цінностями ЄС під час комунікації з громадськістю [15].

Крім того, Регламентом Європейського Парламенту і Ради ЄС, прийнятим у 2001 році [19] встановлено процедурні стандарти інформаційної відкритості та доступу громадськості до документів Європейського парламенту, Ради та Комісії.

Визначальними концептуальними документами, де узагальнено стандарти публічних комунікацій були також Біла книга з європейського врядування [17] та Біла книга щодо європейської комунікаційної політики [22]. Документами було виокремлено такі принципи «доброго врядування» та, відповідно, формування комунікаційної політики як відкритість, участь, підзвітність, ефективність та узгодженість. Також визначено, що партнерство з установами, урядами та громадянським суспільством повинно будуватись на засадах дотримання права на свободу інформації.

Що стосується стандартів ділових комунікацій, то варто згадати Європейський кодекс належної адміністративної поведінки [14] – резолюцію Європейського парламенту, яка керується узагальненням адміністративної та етичної усвідомленості, що європейська державна служба повинна розвивати у своїй роботі. Кодекс визначає вимоги до чіткості повідомлень, ввічливості, своєчасного інформування, зрозумілої мови тощо.

Сучасні документи з комунікаційної політики ЄС зорієнтовані на боротьбу з дезінформацією, прозорість ведення комунікації з боку інституцій влади, якісню публічну інформацію, удосконалення інформаційно-комунікаційної взаємодії в онлайн-середовищі. Для прикладу, Комунікація Європи у партнерстві – декларація, що спрямована «сприяти обміну інформацією та передовим досвідом і розвивати синергію між інституціями під час здійснення комунікації» [16] чи Звіт Європейської Комісії про довірливі публічні комунікації (Trustworthy Public Communication report) [21] – документ науково-практичного характеру, який містить рекомендації щодо того, як будувати довіру у суспільствах, враховуючи сучасні інформаційні виклики та акцентує на правдивості у здійсненні комунікаційного процесу, інвестуванні у ефективні способи слухання громадян, оцінювання ефективності комунікацій тощо.

Аналізуючи вищезазначені документи та інші наукові дослідження, присвячені цій тематиці можна зауважити, що напрямки комунікаційної політики ЄС зводяться до постійного вивчення потреб громадян, стимулювання та залучення їх до участі у демократичних процесах, максимально чіткого та прозорого інформування, формування системи зворотнього зв'язку. Реалізація цих напрямків можлива завдяки постійному висвітленні загальноєвропейських тем з акцентом на обговорення з громадськістю безпекових питань, проблем подальшого розвитку інтеграційного утворення, економічної політики. Важливо згадати й про таке явище, як багатовимірна комунікація, що реалізують інституції ЄС, і яка полягає у дотриманні високого рівня комунікацій як на зовнішньому, так і на внутрішньому рівнях.

Рухаючись до досягнення поставлених результатів щодо формування ефективної комунікаційної політики ЄС першочергово закладено такі основні принципи, як доступність і зрозумілість інформації, етичність і неупередженість, захист персональних даних, дотримання принципів корпоративної відповідальності та культури партнерства, етики та професіоналізму у здійсненні ділової взаємодії та інші.

Науковці О. Єрхан та С. Даниленко зазначають, що «комунікативна політика ЄС ґрунтується на принципах максимальної відкритості і прозорості, єдиного інформаційного поля, орієнтації на цільову аудиторію, побудови інтегрованої системи комунікацій, диверсифікації каналів комунікації, взаємодії з громадянським суспільством, формування європейської ідентичності» [2, с. 278].

Так, владні інституції зобов'язані публікувати інформацію про рішення та засідання, бюджетні витрати, процедури закупівель, результати опитувань і досліджень через відкриті портали даних, регулярні звіти, пресрелізи тощо. Європейські компанії зобов'язані забезпечувати доступність комунікацій, особливо для людей з інвалідністю, багатомовність у взаємодії з міжнародними партнерами, дотримуватись захисту персональних даних, прозоро інформувати про політики конфіденційності тощо.

Доступність інформації першочергово забезпечується через цифровий розвиток та електронні можливості комунікації. Інституції ЄС мають спеціалізований персонал та спеціальні бюджети, призначені для забезпечення легкого доступу до інформації про ЄС мовою, зрозумілою громадянам. Маючи доступ до чіткої інформації, громадяни мають більше можливостей здійснювати своє право на участь у демократичному житті ЄС, в якому рішення повинні прийматися із дотриманням принципів плюралізму, відкритості та прозорості.

Розвиток електронних комунікацій вперше був визначений як стратегічний інструмент 10-річним Цифровим порядком денним для Європи, опублікованим у 2010 році. У 2020 році друга п'ятирічна цифрова стратегія «Формування цифрового майбутнього Європи» була зосереджена на трьох ключових цілях: технології, що працюють на людей, справедлива та конкурентоспроможна економіка, а також відкрите, демократичне та стале суспільство. У 2021 році за нею послідувала 10-річна стратегія «Цифровий компас: європейський шлях для цифрового десятиліття», яка втілює цифрові амбіції ЄС до 2030 року. Зокрема, це забезпечення цифрового суверенітету, розвиток цифрового ринку та конкуренції в ньому, регулювання конфіденційності та безпеки, удосконалення хмарних та квантових технологій, забезпечення безперебійного 5G покриття, удосконалення цифрової освіти тощо.

У межах роботи європейських інституцій ефективно функціонують й онлайн-проекти для покращення системи інформування, зокрема онлайн-платформа «together.eu», «ініціатива Європейського парламенту, спрямована на залучення якомога більшої кількості людей до демократичного життя Європи» [20]. «Платформа «Скажи своє слово» дозволяє громадянам та підприємствам ділитися своїми думками про нову політику ЄС та чинне законодавство будь-якою з 24 офіційних мов ЄС» [11]. Важливим є також проведення спеціальних інформаційних кампаній щодо інформування громадян, зокрема European Citizens Initiative, Europe for Citizens Programme, Communicating Europe in Partnership, які спрямовані на ініціювання та координацію спільних європейських публічних дискусій.

Варто зазначити, що цифрова економіка, активізована значним технологічним прогресом двох попередніх десятиліть, призвела до платформізації – явища, яке фундаментально змінило парадигми створення, поширення та обміну контентом. Згідно з визначенням Д. Ніборга, платформізація розуміється як «проникнення економічних, урядових та інфраструктурних розширень цифрових платформ в веб- та додаткові екосистеми, що фундаментально впливає на діяльність медіаіндустрії та виробничу практику» [18, с. 87]. Тобто, це процес, коли взаємодія між державою, громадськістю, ЗМІ та іншими стейкхолдерами дедалі більше відбувається через цифрові платформи (соціальні мережі, месенджери, медіаплатформи, онлайн-сервіси), які стають основним посередником у комунікаціях. Публічні комунікації переміщуються з традиційних каналів (ЗМІ, пресконференцій, офіційних звернень) у цифрове середовище платформ – Facebook, Twitter, Instagram, TikTok, YouTube, Telegram та інші і саме такі платформи визначають формат, динаміку та правила комунікації, тобто стають не лише каналами поширення інформації, а й активними учасниками процесу. Даний підхід ми можемо спостерігати як у європейській, так і у вітчизняній практиці.

Варто додати, що в умовах російсько-української війни на нормативному рівні ЄС значна увага приділяється протидії дезінформації та підтримці стабільності та безпеки в регіоні. Це, зокрема, прийняття Акту про цифрові послуги (Digital Services Act) 2022 року, що спрямований на створення безпечнішого інформаційного цифрового середовища. Також важливим є Кодекс практик щодо дезінформації 2022 року, який містить заходи, спрямовані на підвищення прозорості, демонетизацію дезінформації, посилення співпраці з фактчек-відділами та надання фахівцям доступу до даних.

У напрямку вступу до ЄС Україна достатньо гармонізувала законодавчі вимоги щодо доступу до пу-

блічної інформації. Зокрема, прийнято закон «Про доступ до публічної інформації», що забезпечує право кожного громадянина безперешкодно отримувати інформацію, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень. Закон «Про захист персональних даних» пов'язаний із захистом і обробкою персональних даних і спрямований на збереження основоположних прав і свобод людини і громадянина. Закон України «Про звернення громадян» забезпечує громадянам можливість для участі в управлінні державними справами та справами місцевих громад, що можливо реалізувати в першу чергу через активну прозору комунікацію та взаємодію.

Одним із ключових кроків України на шляху до європейської інтеграції та виконання зобов'язань у сфері гармонізації національного законодавства до законодавства ЄС стало прийняття у 2022 році Закону України «Про медіа». Саме цей нормативний документ заклав сучасні правові основи функціонування медіасфери відповідно до європейських стандартів свободи слова, плюралізму та інформаційної безпеки. Законом забезпечено баланс між державним регулюванням та саморегуляцією медіа, що відповідає європейській моделі демократичного врядування та формує правові інструменти для захисту національного інформаційного простору. Важливим є також Закон України «Про електронні комунікації», що створює правові умови для цифрової взаємодії органів влади з громадськістю та підвищує доступність публічної інформації через цифрові канали.

У напрямку гармонізації принципів публічної комунікації до закладених основ ЄС Україна використовує стратегічний підхід. На законодавчому рівні діє практика публікації відкритих даних на державних порталах. Активно впроваджуються інструменти електронного врядування, консультацій з громадськістю, розвивається кризова та урядова комунікація, особливо в умовах воєнного стану. Комунікація державних органів дедалі більше орієнтується на принципи прозорості, підзвітності та сервісності. Водночас, дієвими є й стандарти етичної корпоративної поведінки у багатьох компаніях.

Проте, порівнюючи основні принципи публічних та ділових комунікацій ЄС та України варто зауважити такі характеристики. Для органів та інституцій ЄС комунікація виступає невід'ємною управлінською функцією та елементом політики, однак в Україні досить часто це допоміжна функція, інколи зведена до інформування. Загалом, комунікаційна модель ЄС стратегічна, системна, орієнтована на довгострокові цілі, про що свідчить прийняття ряду стратегій та документів у напрямку удосконалення комунікацій та взаємодії. В Україні можна спостерігати стратегічний підхід до формування комуніка-

ційної моделі, проте часто фрагментарну та реактивну політику, зорієнтовану на вирішення конкретних завдань. Зворотній зв'язок з громадянами у межах ЄС системний та інституціоналізований, тоді як в Україні він часто формальний і не завжди впливає на політику. Це впливає на рівень довіри до влади, який в межах ЄС відносно високий та підтримується постійною взаємодією, що не є характерним для України, особливо в останні роки. Ділові комунікації відповідно до стандартів ЄС визначають такі характеристики, як партнерство, довіра, комплаєнс, соціальна відповідальність. В Україні ділова взаємодія партнерів часто залежить від особистісних обставин та персональних зв'язків, а інструменти комплаєнсу тільки починають активно впроваджувати в свою роботу великі організації.

Вважаємо позитивним те, що процес імплементації європейських стандартів публічних і ділових комунікацій має поступальний, але недостатньо рівномірний характер. На нормативному рівні запроваджено низку реформ, спрямованих на підвищення відкритості органів влади, розвиток електронного урядування, удосконалення доступу до публічної інформації та регулювання цифрового простору. У сфері ділових комунікацій відбувається адаптація європейських підходів до корпоративного управління, ділової етики, комплаєнсу та соціальної відповідальності бізнесу. Водночас практична реалізація цих стандартів часто залежить від інституційної спроможності організацій та рівня професійної підготовки кадрів.

Поряд із цим залишаються і ключові виклики у сфері публічних комунікацій. Зокрема, характерним є фрагментарність комунікаційної політики та нерівномірність її реалізації на різних рівнях влади. Комунікаційна діяльність часто має реактивний характер, зосереджується на окремих інформаційних кампаніях замість довгострокової політики взаємодії з громадськістю. Крім того, фрагментарність комунікаційної політики проявляється у відсутності цілісної, узгодженої системи стратегічних комунікацій між центральними, регіональними, місцевими органами влади та громадськістю.

Варто зазначити і про обмежений рівень довіри громадян до інститутів публічної влади, який в останні роки згідно результатів різних опитувань значно знизився. Натомість українці стали більше

довіряти Збройним Силам України, громадським організаціям, волонтерам та іншим суспільним інститутам. «В сучасному суспільстві довіра посилює згуртованість, зв'язки між окремою людиною і спільнотою, сприяє комунікації, формуванню толерантності, злагоди, мультикультуралізму, а також зміцнює почуття ідентичності та солідарності, прагнення співпраці та взаємодопомоги» [8, с. 18]. Тому підвищення рівня довіри через прозору та відкриту комунікативну політику є важливим завданням органів влади.

В умовах війни досі залишається проблема поширення дезінформації та гібридних інформаційних загроз. Дослідниця Ж. Пацьора зазначає, що «комунікаційна політика має розглядатися як складова неопарадигми національної безпеки, у контексті реалізації державної безпекової політики, а не як окремий інформаційний інструментарій чи то інформування громадськості або боротьби з дезінформацією чи пропагандою» [9, с. 63]. Відтак, комунікаційна політика повинна набувати стратегічного значення та стати інструментом не лише протидії дезінформації, а й формувати суспільну стійкість.

Висновки. Європейський Союз реалізує цілісну модель публічних та ділових комунікацій як інструменту демократичного урядування та партнерської взаємодії. Удосконалення та розвиток ефективної комунікаційної політики в Україні за європейським прикладом може стати сильним інструментом підвищення ефективності публічного управління, формування відчуття згуртованості та єдності в суспільстві. В умовах війни швидкість, точність та прозорість інформації можуть впливати не лише на результати управлінських рішень, а й безпеку державності. Імплементація європейських стандартів публічних та ділових комунікацій в українських реаліях в багатьох аспектах вже реалізується. Однак, це складний та багаторівневий процес, що передбачає не лише формальну адаптацію нормативно-правової бази до вимог ЄС, а й глибоку трансформацію управлінської культури, комунікаційних практик та професійних компетентностей публічних службовців і управлінців. Він потребує системної координації дій на всіх рівнях влади, підвищення рівня довіри громадян до публічних інститутів та врахування специфіки національного контексту, зокрема умов воєнного стану і післявоєнного відновлення.

Література:

1. Баровська А. Інституційне забезпечення державної комунікативної політики: досвід країн Європи : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2014. 46 с.
2. Єрхан О.В., Даниленко С.І. Комунікативна політика європейських країн: досвід для України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. №7. С. 277–279.
3. Збираник Ю. Принципи і особливості розвитку комунікаційної політики європейського союзу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 6. С. 99–106.

4. Карпчук Н. П. Стратегічна комунікація ЄС як засіб у боротьбі з дезінформацією. *Політичне життя*. 2019. № 1. С. 52–58.
5. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями: Документ № 994_b06 від 30.03.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text (дата звернення: 26.01.2026).
6. Макаренко Є. Європейські комунікації : монографія. Київ : Центр вільної преси, 2006. 535 с.
7. Марченко Т. О. Системний підхід до комунікації в інформаційному суспільстві. *Наук. зап. Серія: Інформаційні технології*. 2021. № 3. С. 75–82.
8. Остапенко М.А., Бунгеа Л.С. Довіра до влади як ресурсу розвитку суспільства. *Регіональні студії*. 2023. №35. С. 16–21.
9. Пацьора Ж. Комунікаційна політика в сучасному безпековому середовищі. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2024. № 2 (59). С. 58–65.
10. Піпченко Н. Європейські комунікації : навчальний посібник. Київ : ВАДЕКС, 2021. 136 с.
11. Порівняльний аналіз європейської практики з питань публічних консультацій. Центр експертизи добро-го врядування. Страсбург, 5 липня 2021 року. URL: <https://rm.coe.int/council-of-europe-comparative-analysis-of-european-practices-on-public/1680aef1df> (дата звернення: 15.01.2026).
12. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах : монографія / В. М. Бебик, С. І. Даниленко, В. В. Копійка. Київ : ВАДЕКС, 2019. 441 с.
13. Charter of fundamental rights of the European Union. Official Journal of the European Communities. 18.12.2000. URL: https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf (дата звернення: 15.01.2026).
14. Code of Good Administrative Behaviour and complaints. European Commission : website. URL: https://commission.europa.eu/about/service-standards-and-principles/ethics-and-good-administration/good-administration/code-good-administrative-behaviour-and-complaints_en (дата звернення: 12.12.2025).
15. Communication policy. Fact Sheets on the European Union. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/144/communication-policy> (дата звернення: 12.12.2025).
16. Communicating Europe in Partnership. European Parliament : website. 22.10.2008. URL: https://www.europarl.europa.eu/pdf/declaration_insti/declaration_final_EN.pdf (дата звернення: 15.01.2026).
17. European governance: a white paper. 25.07.2001. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/doc_01_10 (дата звернення: 15.01.2026).
18. Nieborg D., Poell T., Deuze M. The platformization of making media. In *Making Media: Production, Practices, and Professions*. Amsterdam : Amsterdam University Press, 2019. pp. 85–96.
19. Regulation No 1049/2001 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2001 regarding public access to European Parliament, Council and Commission documents. 31.5.2001. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj/eng> (дата звернення: 19.01.2026).
20. Together.eu: Democracy is what makes us. URL: <https://together.europarl.europa.eu/aboutus> (дата звернення: 20.01.2026).
21. Trustworthy Public Communication report. URL: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/projects-activities/trustworthy-public-communication_en (дата звернення: 15.01.2026).
22. White Paper on a European Communication Policy: COM. 1.02.2006. URL: https://europa.eu/documents/comm/white_papers/pdf/com2006_35_en.pdf (дата звернення: 20.01.2026).

References:

1. Barovska A. (2014). Instytutsiine zabezpechennia derzhavnoi komunikatyvnoi polityky: dosvid krain Yevropy [Institutional support of state communication policy: the experience of European countries]. Kyiv: NISS. 46 s. (in Ukrainian).
2. Yerkhan O.V., Danylenko S.I. (2021) Komunikatyvna polityka yevropeiskykh krain: dosvid dlia Ukrainy [Communication policy of European countries: experience for Ukraine]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal – Legal Scientific Electronic Journal*, No. 7, pp. 277–279. (in Ukrainian).
3. Zbyranyk Yu. (2018). Prynysy i osoblyvosti rozvytku komunikatsiinoi polityky Yevropeiskoho Soiuzu [Principles and features of the development of the communication policy of the European Union]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, No. 6, pp. 99–106. (in Ukrainian).
4. Karpchuk N. P. (2019). Stratehichna komunikatsiia YeS yak zasib u borotbi z dezinformatsiieiu [EU strategic communication as a tool in combating disinformation]. *Politychne zhyttia – Political life*, No. 1, pp. 52–58. (in Ukrainian).
5. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union with protocols and declarations (2010). Document No. 994_b06, 30 March. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text (accessed January 26, 2026).
6. Makarenko Ye. (2006). Yevropeiski komunikatsii [European communications]. Kyiv: Tsentr vilnoi presy. 535 s. (in Ukrainian)
7. Marchenko T. O. (2021). Systemnyi pidkhid do komunikatsii v informatsiinomu suspilstvi [A system approach to communication in the information society]. *Naukovi zapysky. Seriia: Informatsiini tekhnologii*, No. 3, pp. 75–82. (in Ukrainian).

8. Ostapenko M.A., Bungea L.S. (2023) Dovira do vlady yak resursu rozvytku suspilstva [Trust in government as a resource for societal development]. *Rehionalni studii – Regional Studies*, No. 35, pp. 16–21. (in Ukrainian).
9. Patsora Zh. (2024) Komunikatsiina polityka v suchasnomu bezpekovomu seredovyshchi [Communication policy in the contemporary security environment]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka – Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv*, No. 2(59), pp. 58–65. (in Ukrainian).
10. Pipchenko N. (2021). Yevropeiski komunikatsii [European communications]. Kyiv: VADEX. 136 s. (in Ukrainian)
11. Porivnialnyi analiz yevropeiskoi praktyky z pytan publichnykh konsultatsii. Tsentр експертыzy dobroho vriaduvannya [Comparative analysis of European practices on public consultations. Center for Good Governance Expertise]. Strasbourg, 5 July. Available at: <https://rm.coe.int/council-of-europe-comparative-analysis-of-european-practices-on-public/1680aef1df> (accessed January 15, 2026)
12. Bebyk V. M., Danylenko S. I., Kopiika V. V. (2019). Stratehichni komunikatsii v mizhnarodnykh vidnosynakh [Strategic communications in international relations]. Kyiv: VADEX. 441 s. (in Ukrainian)
13. Charter of fundamental rights of the European Union. Official Journal of the European Communities. 18.12.2000. Available at: https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf (Accessed January 15, 2026).
14. Code of Good Administrative Behaviour and complaints. European Commission : website. Available at: https://commission.europa.eu/about/service-standards-and-principles/ethics-and-good-administration/good-administration/code-good-administrative-behaviour-and-complaints_en (accessed January 15, 2026).
15. Communication policy. Fact Sheets on the European Union. Available at: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/144/communication-policy> (accessed December 12, 2025).
16. Communicating Europe in Partnership. European Parliament : website. 22.10.2008. Available at: https://www.europarl.europa.eu/pdf/declaration_insti/declaration_final_EN.pdf (accessed January 15, 2026).
17. European governance: a white paper. 25.07.2001. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/doc_01_10 (accessed January 15, 2026).
18. Nieborg D., Poell T., Deuze M. The platformization of making media. In *Making Media: Production, Practices, and Professions*. Amsterdam : Amsterdam University Press, 2019. pp. 85–96.
19. Regulation No 1049/2001 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2001 regarding public access to European Parliament, Council and Commission documents. 31.5.2001. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj/eng> (accessed January 19, 2026).
20. Together.eu: Democracy is what makes us. Available at: <https://together.europarl.europa.eu/aboutus> (accessed January 20, 2026).
21. Trustworthy Public Communication report. Available at: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/projects-activities/trustworthy-public-communication_en (accessed January 15, 2026).
22. White Paper on a European Communication Policy: COM. 1.02.2006. Available at: https://europa.eu/documents/comm/white_papers/pdf/com2006_35_en.pdf (accessed January 20, 2026).

Дата надходження статті: 12.02.2026

Дата прийняття статті: 02.03.2026

Дата публікації статті: 13.03.2026